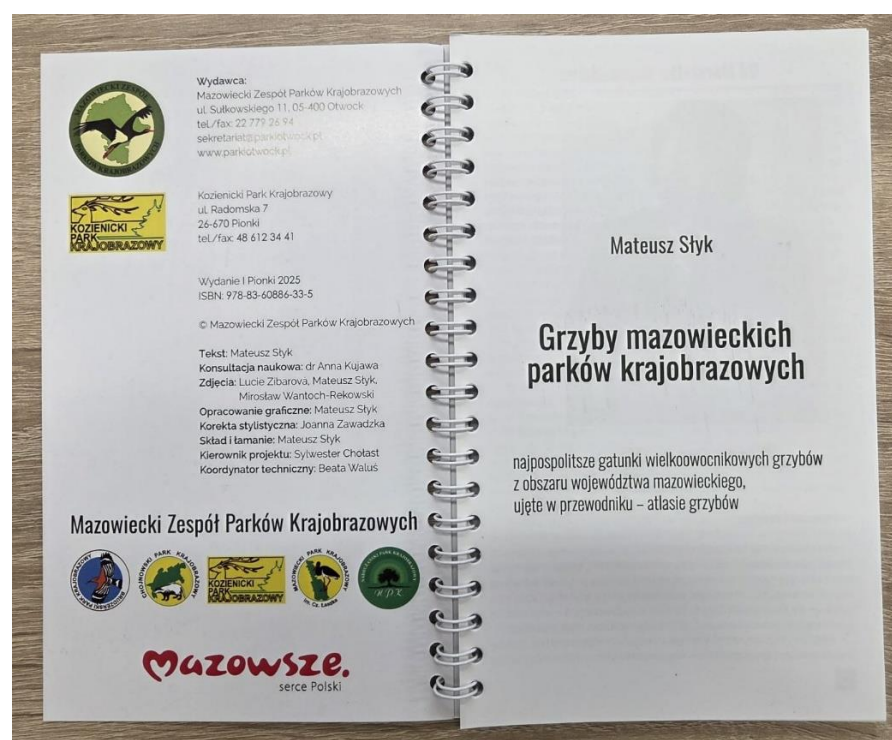
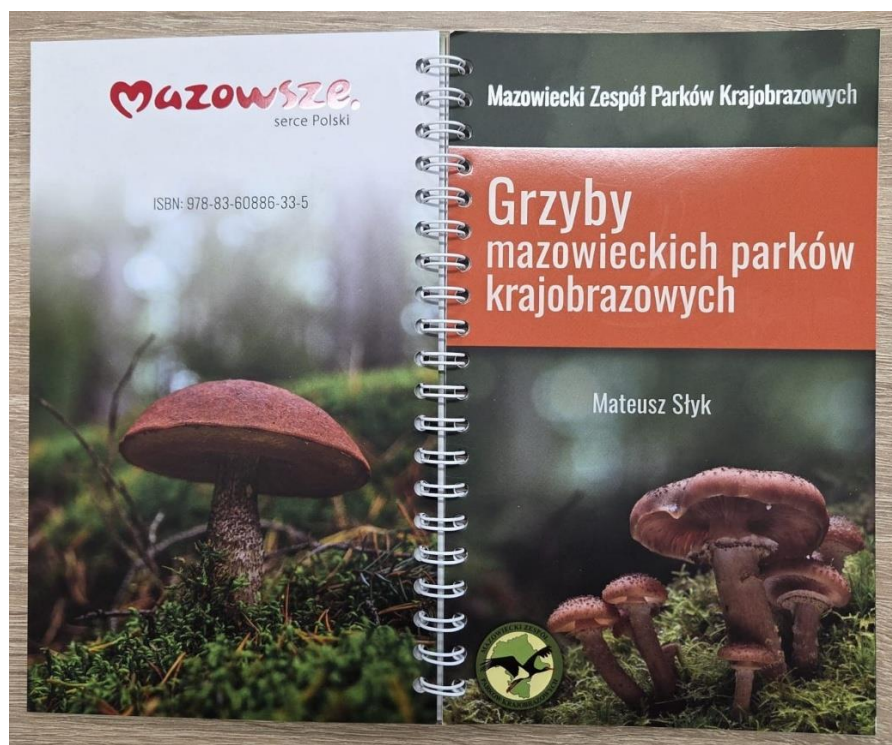

Zdjęcia poglądowe publikacji **pt. „Grzyby mazowieckich parków krajobrazowych”**
(ilustrowany przewodnik – atlas do oznaczania grzybów)

Maślak ziarnisty

Suillus granulatus

Kapelusze: młode kapelusze półkuliste lub nieco stożkowate, później wypukłe do rozpostartych. **Skórka:** gładka, naga, w stanie suchym u młodych owocników może być nieco lepka, po zmoczeniu śluzowata i bardzo lepka, daje się zdrzeć w całości, najczęściej czerwono-brzowa, brzo-szwinowa, morelowa, cielisto-ochrowa lub żółta. **Trzon:** najczęściej cylindryczny, czasami nieco maczugowaty, klinowaty lub wrzecionowaty, z mniej lub bardziej ziarnkowatą, kropkowaną powierzchnią, bez pierścienia, co odróżnia go od maślaka zwyczajnego, za młodu jest białawy lub bladeżółty, rdzewiejący u podstawy. **Rurki:** początkowo bladeżółte, maślano, pojawiają się na nich miedziane, półprzezroczyste kropki, które po zaschnięciu pozostawiają brązowe plamki; później rurki stają się żółte, a na starość ochrowe. **Miażdż:** białawożółtawy, o przyjemnym zapachu.

Średnica kapelusza: 40–120 mm
Wymiary trzonu: 30–80 × 8–20 mm
Miejsce występowania: bory sosnowe, grzyb mykoryzowy (symbioza z sosnami)
Owocnikowanie: V–XI
Zastosowanie kulinarne: jadalny, smaczny

24

Maślak żółty

Suillus grevillei

Kapelusze: początkowo zamknięty, stożkowaty lub prawie kulisty, następnie otwiera się, ale pozostaje stożkowaty, do wypukłego. **Skórka:** na młodych owocnikach mocno śluzowata, gładka i naga, trudna do zrzucia z kapelusza (daje się to zrobić tylko do pewnej odległości od centrum). **Barwa:** pomarańczowa, rdzawopomarańczowa, intensywnie żółta, czerwona, rdzawo-brązowa. **Trzon:** najczęściej cylindryczny lub lekko maczugowaty, z pierścieniem, który zanika na starość, nad pierścieniem trzon żółty, pod pierścieniem zazwyczaj nieco ciemniejszy, rudawy, rdzawy, z czerwonymi miejscami. **Rurki:** z początku żółte, później oliwkowożółte, po uciśnięciu przebarwiają się czerwono, a następnie brązowieją. **Miażdż:** żółty, przebarwiający się rdzawo, czerwono, później brązowiejący, w trzonie nieco niebieszczy.

Rurki: przebarwiają się na czerwono

Średnica kapelusza: 40–150 mm
Wymiary trzonu: 40–150 × 8–20 mm
Miejsce występowania: bory z udziałem modrzewia, grzyb mykoryzowy (symbioza z modrzewiem)
Owocnikowanie: VI–X
Zastosowanie kulinarne: jadalny, smaczny

25

Czubajnik ponury

Chlorophyllum olivaceum

Owocniki: bardzo przypominają te u czubajki karłowej, mają czapczkowate, gładkie kapelusze, następnie kuliste, wypukłe i rozpostarte, najczęściej z widocznym garbkim i włóknisto-luszkowatą powierzchnią. **Kapelusze:** koloru od białego do szarego, szarooliwkowego, garbok w centrum jest od beżowego do rdzawo-brązowego, natomiast łuski są najczęściej szare lub szaro-brązowe (nie kontrastujące z tłem). **Trzon:** w przeciwieństwie do czubajki karłowej nie posiada zygzakowatego wzoru, lecz jest gładki, nagły, białawy, szarawy do bladebrązowego, posiada ruchomy pierścień, podobny jak u karłowej, u podstawy. Po poliarciu uszkodzeniu trzon przebarwia się pomarańczowo-czerwono. **Blaszkki:** wolne, tzn. nieprzysłonięte do trzonu, białawe do bladeochrowych, czerwieniejące po uszkodzeniu. **Miażdż:** białawy, po przekrojeniu z pewnym czasem rozwija się czerwienie, co odróżnia go od czubajki karłowej. Nie posiada przyjemnego orzechowego aromatu. **Blaszkki:** wolne, tzn. nieprzysłonięte do trzonu, białawe do bladeochrowych, czerwieniejące po uszkodzeniu. **Miażdż:** białawy, po przekrojeniu z pewnym czasem rozwija się czerwienie, co odróżnia go od czubajki karłowej. Nie posiada przyjemnego orzechowego aromatu. **Blaszkki:** wolne, tzn. nieprzysłonięte do trzonu, białawe do bladeochrowych, czerwieniejące po uszkodzeniu.

Średnica kapelusza: 50–180 mm
Wymiary trzonu: 80–200 × 7–20 mm
Miejsce występowania: lasy mieszane i bory, grzyb saprotroficzny, naziemny (odżywiający się martwą materią organiczną) **Owocnikowanie:** VII–XI
Zastosowanie kulinarne: jadalny, o miernym smaku, można go pomylić z trującą czubajką ciemną

46

Jeżoskórka ostrołuskowa, czubajeczka o.

Echinoderma apiculatum, apiculatum

Kapelusze: u bardzo młodych owocników prawie kulisty lub stożkowaty (zamknięty), później wypukły, w końcu rozpostarty. **Powierzchnia:** pokryta gęstymi, odstającymi, ostro zakończonymi łuskami, przypominającymi kolce. **Młode:** one barwy brązowej, szarego-brązowej, rdzawo-brązowej. **Młode kapelusze:** są całkowicie pokryte łuskami, natomiast na starszych łuski są dużo rzadsze, odsłaniające białawą powierzchnię. **Łuski:** są zazwyczaj największe i najgęstsze w centrum kapelusza. **Trzon:** często bulwiato zakończony, włóknisty, białawy w dolnej części, pokryty rzadkimi łuskami podobnymi do tych na kapeluszu, zakończony jest wyraźną bulwką. **Pierścień:** jest błonisty, białawo-brązowy, na krańcach z wieńcem brązowych łusek, ma tendencję do zanikania na starość.

Średnica kapelusza: 40–140 mm
Wymiary trzonu: 30–100 × 7–20 mm
Miejsce występowania: zarosła, zadrzewienia, przydroża, saprotrof naziemny (odżywiający się martwą materią organiczną)
Owocnikowanie: VIII–XI
Zastosowanie kulinarne: niejadalny, opisywany jako wywołujący zatrucia

Czubajeczka cuchnąca

Lepista cristata

Kapelusze: początkowo półkulisty, stożkowaty lub dzwinkowaty, później rozpostarty z garbkim. **Powierzchnia:** jest łusczkowata; na białawym kapeluszu wyróżnia się rdzawy, rudawy lub brązowy szczyt i rozmieszczone mniej lub bardziej koncentrycznie łuski (w kolorze szczytu lub bladejsze). **Łuski:** przy brzegu są zazwyczaj najblidsze, najsłabiej widoczne. **Trzon:** kruchy, z pustym rdzeniem o jedwabistej powierzchni, włóknisty, białawy, u podstawy często brudnoróżowy lub brązowawy. **Pierścień:** jest błonisty, cienki i nie trwałe (zanika u starszych owocników). **Blaszkki:** wolne (nie przysłaniają do trzonu), za młodu białawe, później kremowe, żółta, rdzewieją z wiekiem. **Miażdż:** białawy, miejscami różowawy, o nieprzyjemnym, słym, chemicznym zapachu, przypominającym nieco łęgaskory lub purchawki.

Średnica kapelusza: 15–40 mm
Wymiary trzonu: 30–70 × 4–6 mm
Miejsce występowania: zarosła, zadrzewienia, przydroża, grzyb saprotroficzny naziemny (odżywiający się martwą materią organiczną)
Owocnikowanie: V–X
Zastosowanie kulinarne: niejadalny, prawdopodobnie również toksyczny

47